

- מאמר א -

החידוש והנצחון בעצם היציאה למלחמה, בימים ההם ובזמן הזה

המצב של עם ישראל בזמן יון והחידוש בעצם מלחמת החשמונאים * 'וחושך זו יון * מלחמת
החשמונאים בדורותינו אנו

אך ימי החנוכה הם נס באופן אחר
לגמרי, בו נשתנה עצם הצורה של
כלל ישראל, וכדלקמן:

הנה בדרך כלל מכירים את המעשה
של חנוכה מימי הילדות,
ולפעמים לא מתבוננים כל שנה מחדש
בעומק המעשה של הנס, אך אם קצת
מתבוננים בזה מגלים לפתע עד כמה
היה כל המלחמה והישועה שלא בדרך
הטבע ממש.

ונוסף על זאת, שבדרך כלל מספרים
את המעשה של חנוכה רק
מסוף המעשה, דהיינו שמספרים
בעיקר את החלק שהחשמונאים יצאו
להילחם במסירות נפש ואכן ניצחו את
היוונים, ואין מתבוננים כל כך
באריכות הגלות וגודל ההסתרה
וההצלמה שהיה קודם לכן, (ובאמת עצם
קביעת היום טוב לדורות מכטא את גודל

המצב של עם ישראל בזמן יון והחידוש
בעצם מלחמת החשמונאים

הנה כל הימים טובים והנסים שנעשו
לישראל היו באופן שהיה גזירות
קשות על עם ישראל, ובחסדי השי"ת
ניצלו מהם, וכגון הנס שהיה בפורים,
שהגזירה נגזרה עקב כך שחטאו (מגילה
י.ב.), והיה ירידה במצב של עם ישראל,
אך הגזירה היתה עונש מציאותי וגשמי
- "להשמיד להרג ולאבד את כל
היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום
אחד" (אסתר ג') ובחסדי שמים נצלו,
ועוד נהפך עצת המן הרשע על עצמו
ותלו אותו ואת בניו על העץ, וכן הוא
הצורה של כל הישועות והנסים
שארעו לעם ישראל, שהיה גזירה
קשה, בגשמיות או ברוחניות, ונצלו
הימנה וממילא המשיכו את צורת
החיים ה'רגילה' - שהיתה קודם
התחדשות הגזירה.

החידוש והנס שהיה שם, וכעין המשל שהביא הבעש"ט (פי' ורא) בענין אחר, עיי"ש².

והקורא מעט בספרי קורות בני ישראל בימים ההם, עומד משתומם על גבורתם ועוז רוחם של מתתיהו ובניו, שהנה מלכות יון שמה לה למטרה לשנות את הצורה של עם ישראל "מכפנים", בכחינת "מהרסיך ומחורביך ממך יצאו" (ישעיה מ"ט), ואכן היה מצב נורא בעם ישראל, אשר לא היתה צרה כזו מיום היותם לעם, אשר חלקים גדולים מעם ישראל הלכו בדרכי תרבות יון, ולאט לאט נשתנה כל הצורה של עם ישראל.

ויודגש בזאת, שאין מדברים עתה על עבירות וחטאים, שבעוד שבית ראשון נחרב בעוון ג' עבירות חמורות שהיה שם, ובית שני בעוון שנאת חנם, כמבואר בחז"ל (יומא ט:) אך כל המדובר אודות תרבות וגלות יון אינו על עבירות וחטאים, אלא קליפת יון

גרמה לשינוי בעצם הצורה של עם ישראל, וכמש"כ בספה"ק שקליפת יון היא קליפה דקה מאד הקרובה אל הקדושה, וכלשון הוזהר (וזהו חדש דף ע"ד:): "ונגה לו סביב, דא איהו מלכות יון דסחרא לון נוגה", דהיינו שאין מדובר על ג' קליפות הטמאות, אשר טומאתם ברורה וידועה לכל, ובמילא הוזהירות הימנה קלה יותר, אלא קליפת נוגה, עירוב טוב ברע, והיינו שהיה ממש על גבול הקדושה וממילא קשה להפריד בין הפרי לקליפה, וכן רמזו ש"י"ן בגי' ס"ו, ו"נוגה" בגימטריא ס"ד, ואילו שם אדני"י, המרמז להשראת השכינה הוא בגי' ס"ה, וזהו עומק ה'נוגה' ו'יון' שסביב הקדושה¹.

קליפת יון

(דיון לקמן ע"ה ק"א)

'וחושך זו יון'

ובך לאט לאט, בהשפעת תרבות יון הלך וקם דור חדש לגמרי, ועד זמן החשמונאים היה מאה ושמונים

ב. וז"ל: (שם אות ה) "ופירש הבעש"ט על פי משל, שהארי ציהו ואמר לגוריו אריות קטנים בנים שלו, ואמר להם תדעו שאתם הגבורים אשר מעולם, וכל הבריות מתורכים להתייראות מכם, פעם אחת הלכו האריות הקטנים לסבב את העולם בבטחונם על גבורתם, כמו שאמר להם אביהם, ובאו לפלטין אחד חרב וכו' היו כל מיני ציורים, וראו ציור אחד על הכותל, והנה שמשון הגבור עומד והורג את הארי וישסעוהו כשסע הגדי, וכאשר ראו זה האריות הקטנים ברחו בבהלה אל אביהם, ואמרו לו הלא אתה אמרת לנו שאנחנו הגבורים אשר מעולם כו' והרי ראינו שם זה הציור אשר נכהלנו מאד, כי ראינו אדם אחד עומד והורג את הארי כשסע הגדי, והשיב להם אביהם אדרבה, מזה נודע גדול גבורתכם, שזה אירע פעם אחת בעולם שאדם אחד היה גבור מאד ועשה פלא חרץ מהטבע להרוג את הארי, על כן מציירים אותו לחידוש ולפלא".

ג. וז"ל הוזהר חדש (לח). "ונגה לו סביב, דא איהו מלכות יון, דסחרא לון נגה, ולא כהו נגה, דכתיב כהו סביב. בגין דלית בכל מלכות, "דאינון קרבין לאורח מהימנותא", כווחייהו. אוף הכא כאינון קליפין, לאו מאן דקריב למוחא, כהאי. והאי סחרא ליה נוגה, ולא ביה נגה, אלא נפקא מגו מוחא, ונהיר סחור סחור".

שנים של חושך כבריאה, (כ"ר ב) 'וחושך זו יון', ב ועוד מתיוונים, ועם ישר כבר כמעט התיימש מלשנו

וכמבואר בחז"ל (ע"ז יח). רומי: "תנו ר

רבי יוסי בן קיסמא הלך ו תרדיון לבקרו, אמר לו: אי אתה יודע שאומה זו המליכה שהחריבה את את היכלו והרגה את חסידי טוביו ועדיין היא קיימת, עליך שאתה יושב ועו ומקהיל קהלות ברכים וסו בחיקך, אמר לו מן השמים לו אני אומר לך דברים שי אומר לי מן השמים ירחו שלפעמים אפילו התנאים ו עם המצב הקימת איך לה אמרו בתוקף "אני אומר ל טעם", שצריך ליכנע לגזי ולא ללמוד בפרהו

ואז, בתוקף חשכת הגג עברו כמה דורות הלך והתרגל למצב החשוך יון, כשלא היה נראה וישועה באופק, קמו מתו בניו ויצאו למלחמה, הבטחון הגדול שהיה לו וכמו דאיתא בספה"ק שו הנסים" גם "על המלחמות" שיצאו למלחמה זה נס, הע

* ארמא סביבא * ו'נגה' זו' איתא ר' יו' חנינא

לרגלי

לשינוי בעצם הצורה של עם וכמש"כ בספה"ק שקליפת יון ליפה דקה מאד הקרובה אל ז, וכלשון הזוהר (זוהר חדש דף יגה לו סביב, דא איהו מלכות זרא לון נוגה", דהיינו שאין על ג' קליפות הטמאות, אשר ז ברורה וידועה לכל, ובמילא ז הימנה קלה יותר, אלא קליפת יירוב טוב ברע, והיינו שהיה ל גבול הקדושה וממילא קשה בין הפרי לקליפה, וכן רמזו בגי' ס"ו, ו"נוגה" בגימטריא → ואילו שם אדנ"י, המרמו → ז השכינה הוא בגי' ס"ה, וזהו "נוגה" ו"יון" שסביב הקדושה י.

|| ס"ו ק"א

"וחושך זו יון"

וט לאט, בהשפעת תרבות יון יך וקם דור חדש לגמרי, ועד שמונאים היה מאה ושמונים

ציה ואמר לגוריו אריות קטנים בנים ! הבריות מחויבים להתיראות מכס, על גבורתם, כמו שאמר להם אביהם, אחד על הכותל, והנה שמשון הגבור ז האריות הקטנים כרחו בבהלה אל ושר מעולם כו' והרי ראינו שם זה את הארי כשסע הגדי, והשיב להם אחת בעולם שאדם אחד היה גבור דים אותו לחידוש ולפלא."

יון, דסחרא לון נגה, ולא בהו נגה, לאורח מהימנותא", כוותייהו. און זרא ליה נוגה, ולאו ביה נגה, אלא

אראנ' ס"ו יון חנוכה

גר

שנים של חושך בבריאה, כדברי חז"ל (ביר ב) 'וחושך זו יון', בו נוספו עוד ועוד מתיוונים, ועם ישראל בכללותו כבר כמעט התיימש מלשנות את המצב.

ובמבואר בחז"ל (ע"ז יח) על מלכות רומי: "תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו: חנינא אחי - אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכה שהחריכה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידי ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת, ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר מונח לך בחיקך, אמר לו מן השמים ירחמו. אמר לו אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו", הרי לן שלפעמים אפילו התנאים האירו והעירו עם המצב הקימת איך להתייחס, ועוד אמרו בתוקף "אני אומר לך דברים של טעם", שצריך ליכנע לגזירת המלכות ולא ללמוד בפרהסיא.

ואז, בתוקף חשכת הגלות, כשכבר עברו כמה דורות ועם ישראל הלך והתרגל למצב החשוך של תרבות יון, כשלא היה נראה שום תקוה וישועה באופק, קמו מתתיהו וחמשת בניו ויצאו למלחמה, והכל בכח הבטחון הגדול שהיה להם בהשי"ת, וכמו דאיתא בספה"ק שמודים ב"על הנסים" גם "על המלחמות", כי עצם זה שיצאו למלחמה זה נס, העזות דקדושה

מאמר א

לרגלי

שהיה לחשמונאים הוא בעצמו בגדר נס, ומעל דרך הטבע ממש.

ויובן עוד במשל מעולם הגשמי, שהנה רואים היום בחוש איך כל כמה שנים משתנים דברים בעצם צורת הבריאה, ולאט לאט משתרשים דברים ונהפכים להיות ממש חלק מהחיים הפשוטים והטבעיים, ולמשל אם ירצה מישהו לחיות היום בלא אלעקטרי ומים, הלא למשוגע יחשב, למרות שלפני הרבה פחות ממאה שנים לא היה בכלל כזה מושג, וכן אם מישהו ירצה לחיות היום בלא טלפון בכיתו, הרי יהיה משונה עד למאד בעיני הבריות, שהרי הולך ממש נגד כל מציאות הבריאה, וכך היה בזמן יון, "שהחשיכו עיניהם של ישראל" (ביר ב) במשך מאה ושמונים שנים, ולפתע קמו מתתיהו ובניו והחליטו שהולכים להילחם על זה במסירות נפש, הרי לן שעצם המלחמה היתה מסירות נפש מעל דרך הטבע.

ויש עוד להתבונן בכך, שאמנם איתא בחז"ל (סוטה יא:) "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", אך שם מדובר על כלל הנשים שהיה במצרים, וכן בפורים שהיה הנס על ידי אסתר המלכה, הרי שם מדובר ב'מלכה', אך בחנוכה היה חידוש בפרט זה, שקמו קומץ מועט של אנשים מעצמם ויצאו להילחם על כבוד שמים, וכן במעשה של יהודית, אשר איתא במדרש שזה היה תחילת

Changes at in...
across the accepted norms
he would be as strong a challenge
Affirm or prove the wrong

אני לא
אני לא

אני לא
אני לא

נצחון המלחמה, ורואים את הכח של אשה אחת מכלל ישראל לשנות את המציאות, אחר שהיה נראה לכאורה שאין שום תקווה חס ושלום.

מלחמת החשמונאים בדורותינו אנו

והדברים חוזרים ונעשים, בימים ההם בזמן הזה, בזמן שבני ישראל מדליקים נרות חנוכה, כל יהודי ויהודי מקבל את כח החשמונאים לקום ולהילחם על נפשו, ואיננו עוסקים כלל בעניני עבירות ח"ו, ואפילו לא על נושאים שהורונו רבותינו חכמי הדור להינזר מהם, שהרי על פי התורה כל דבר שאוסרים פוסקי הדור נהפך להיות איסור תורה ממש, שכבר נצוינו בתורתנו הקדושה (דברים יז) "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וכו' לא תסור מן הדבר אשר

יגידו לך ימין ושמאל" ובמילא אין זה עיקר המדובר כשעוסקים כעת בתרבות יון, אלא המדובר הוא על חכמות חיצוניות וקליפות דקות המנגדות לקדושה, ואי אפשר להגדירם באותיות ברורות, אשר לפעמים אפילו קשה לקרא להם שם בשמות של חטאים ועוונות, אך הם פוגמות בעדינות וזוך נפש היהודי, ובימי החנוכה מקבלים את כח החשמונאים לעמוד ולהילחם, להחזיר את השראת השכינה לישראל, ולהאיר בפרטות כל "איש וביתו".

וזה מש"כ באריה"ק בכונת ברכת הדלקת נר חנוכה לכוון "להדליק נר חנוכה" ר"ת "נ'פשינו ח'כתה ל'הויה" (תהלים ל"ג) שבימים האלו מתעורר עצם הרצון וההשתוקקות לדי'.

כונת נר

ב' יחודים העולים בגי' נר' שעשה נסים • יחוד הויה ימות הר

ג' יחודים העולים ב

נבוא לכאר את ני שנתחדשה ביו

תפתח פרשתא דא מביאו הדלקת נרות חנוכה, לעסוק בדרכי בדרכי הע השוה לכל אחד

הנה כתב בפרי עץ חיי (פורים פרק ד') "ונדב הברכות, דע כי שרשם ס לה סוד יחוד א' ונאה, שידעת, שהוא סוד יחו ואהיה, הויה אלהים, הו יחודים אלו, גי' נ"ר. ו אלו, רמזים כל הג' יחו בברכה א' יחוד א', הויה ב' הוא יחוד ב', של בברכה ג' יחוד ג', של הו כשיאמר 'נר', יכוין ג' גימטריא נ"ר

ובפשטות, ביאור הדברי שמדליקים מבטא שממשיכים למט השי"ת כבריאה, הנר